

Kotikielen Seuran vuosikokous 14.3.2023

Kotus, S2 ja suomen kielen elinvoimaisuuden vahvistaminen

YLEn koulukone

- "Kone tehtiin, jotta voimme näyttää ja konkretisoida suomalaisten peruskoulujen eriytymistä ja seikkoja, jotka vaikuttavat lasten oppimiseen."
- keskitulo, työllisyysaste ja korkeakoulutettujen osuus
- koulun päättäneiden keskiarvo ja S2-oppilaiden määrä

Mikä ihmeen S2?

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) on yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärästä.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkiелensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta.

Muunlaisia koulumittareita

- Missä opettaja-oppilassuhde on paras?
- Millainen opettajiston vaihtuvuus koulussa on?
- Ovatko opettajat päteviä?
- Mikä on heidän työtyytyväisyytensä erityisesti työn organisoinnin ja johtamisen kannalta?

Suomen kielen elinvoimaisuuden vahvistaminen

- Selvityshenkilö professori **Tiina Onikki-Rantajääskö**
- Tarkoitus tehdä selvitys suomen kielen yhteiskunnallisesta asemasta ja haasteista sekä antaa ehdotuksia kielipoliittisiksi tavoitteiksi.

Kansalliskielistrategia 2021

Päämäärä 2.3. Suomen kielen elinvoimaisuutta vahvistetaan

Haaste: Suomen kielen asema on muuttunut viime vuosikymmeninä ja kieliympäristön nopeat muutokset vaikuttavat suomen kielen käyttöön.

Toimenpide: Luodaan suomen kieltä koskevaa politiikkaa kielen elinvoimaisuuden turvaamiseksi nimittämällä selvityshenkilö kartoittamaan ja määrittelemään suomen kielen tilanne ja haasteet sekä kielipoliittiset tavoitteet. (Vastuu: oikeusministeriö)

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163650>

Valtioneuvoston kansalliskielistrategian yhtenä päämääränä on suomen kielen elinvoimaisuuden vahvistaminen. Tätä varten luodaan suomen kieltä koskevaa politiikkaa kielen elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

- <https://oikeusministerio.fi/-/oikeusministerio-nimitti-suomen-kielen-selvityshenkilön>
- <https://oikeusministerio.fi/kansalliskielistrategia>

Ohjausryhmä

- prof. emer. Pirkko Nuolijärvi pj.
- yksikönpäällikkö Corinna Tammenmaa vpj. oikeusministeriö
- Jasmiina Jokinen oikeusministeriö
- hallitusneuvos Kari Klemm TEM
- viestintäasiantuntija Anne Koskela STM
- budjettineuvos, lainsäädäntöjohtaja Jouko Narikka valtiovarainministeriö
- johtaja Leena Nissilä Kotus, OKM
- kotoutus- ja koulutussuunnittelija Järvi Lipasti Tuglas-seura ry
- erikoistutkija Pasi Saukkonen Helsingin kaupunki
- asiantuntija Mikko Vieltojärvi EK
- tietoasiantuntija Riitta Koikkalainen Kansalliskirjasto

- Huoli kansalliskielten käyttöalan kaventumisesta
- Huolen taustalla on erityisesti englannin käytön laajentuminen.
- **Kyselylomake suomen kielen tilanteesta ja ehdotettavista toimista suomen kielen elinvoimaisuuden vahvistamiseksi**
- <https://link.webpolsurveys.com/Participation/Public/91635816-8578-4bee-9836-18c2b7395ab1?displayId=Fin2733572>

- Tiina Onikki-Rantajääskö: "Haluaisin selvitykseni kautta synnyttää sellaisia politiikkasuosituksia, jotka auttavat päätöksentekijöitä hyvin käytännöllisellä tavalla."
- Aikaa huhtikuun 2024 loppuun

• https://www.kotus.fi/nyt/uutistekstit/kotuksen_uutiset/kotuksen_uutiset_2023/suomen_kielen_seuraavat_sata_vuotta.39403.news

Suomen ja ruotsin asema korkeakoulu- ja tiedeyhteisössä

- Selvityshenkilö Janne Saarikivi
- Asiaan liittyy myös Kielibuusti <https://kielibuusti.fi/>

Oma kieli ry.

<https://omakieli.fi/>

<https://kielivaalikone.fi/fi/>

6/28

Lainsäädännöllä voidaan vaikuttaa siihen, miten suomen ja ruotsin kielen asema kehittyy.

TÄYSIN ERI MIELTÄ

EI SAMAA EIKÄ ERI
MIELTÄ

TÄYSIN SAMAA
MIELTÄ

 Ohita tämä kysymys

Kotimaisten kielten keskus

T-Median luottamus- ja mainetutkimuksesta
syksyllä 2022

Yli puolet mielikuvakysymyksiin vastanneista piti
Kotusta tärkeänä, luotettavana ja uskottavana.

ORGANISAATIO

MAINE

Rajavartiolaitos	3.95
Pelastuslaitos*	3.95
Hätäkeskuslaitos	3.85
Onnettomuustutkintakeskus OTKES	3.78
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes	3.78
Kotimaisten kielten keskus (Kotus)	3.77
Puolustusvoimat	3.77
Säteilyturvakeskus STUK	3.77
Ilmatieteen laitos	3.75
Tasavallan presidentin kanslia	3.74

Sivistyshallinto 2030. Opetus- ja kulttuuriministeriön konsernin kehittämishankkeen loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:35. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022.
[https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-816-8.](https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-816-8)

Nikanne & Nuolijärvi: Kieliasiat hallituksen kärkihankkeisiin!

- Selkeä ja ymmärrettävä kielenkäyttö ja nimistö säästävät aikaa ja rahaa.
- Selkeä ja asiallinen yleiskieli on toimivan demokratian olennainen infrastruktuuri.
- Kotus ei juuri rasita veronmaksajia; nykybudjetin perusteella se maksaa noin 80 senttiä suomalaista kohti vuodessa.
- <https://journal.fi/virittaja/article/view/125609>

Kannanotto Kotuksen rahoituksen ja toiminnan turvaamiseksi

Miten Suomen valtio takaa ainoan kieliviranomaisensa työn jatkuvuuden?

- Kotukseen kohdistuneet rahoitusvähennykset ovat vähitellen hivuttaneet henkilöstöresurssit rajalle, jossa vaikuttava ja arvostettu toiminta laadukkaan yleiskielen ja yhdenvertaisten kielellisten palvelujen tukemiseksi sekä suomalaisen kielellisen kulttuuriperinnön tallentamiseksi uhkaa käytännössä romahtaa.
- 4821 allekirjoittajaa
- <https://www.kotikielenseura.fi/kotus/>

Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkosta tapaamassa

- Ministeriä kävivät tapaamassa professorit Pirkko Nuolijärvi ja Urpo Nikanne sekä Kotikielen Seuran puheenjohtaja Mari Siirainen
- Ministerillä on pyrkimys kieliasioihin vaikuttamiseen: nimitti Janne Saarikiven selvittämään kielioloja korkeakouluissa
- Kotuksen tilanne saatiin hyvin viestityksi

Society for the Study of Finnish

Seuran suomenkielinen nimi, joka sananmukaisesti voidaan kääntää “Kotikielen Seura” liittyy Suomen kielitilanteeseen 1800-luvulla. Suomen kieli sai tasa-arvoisen aseman ruotsin kielen kanssa 1863, joten Seuran perustamisen aikoihin suomi oli todellakin kotikieli Suomessa asuvien enemmistölle ja vasta alkoi saada jalansijaa hallinnon ja koulutuksen kielenä.

Pentti Saarikoski 1983

Suomen kieli
on minulle ikkuna ja talo
minä asun tässä kielessä
Se on minun ihoni

Berner, Mia 1986: PS. Merkintöjä
suruvuodelta. Suom. Caj Westerberg

Det finska språket
är mitt fönster och mitt hus
jag bor i detta språk
Det är mitt hud

Berner, Mia 1985: PS. Anteckningar
från ett sorgear.